

75 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА РУМЕН БАЛЪЗОВ RUMEN BALYOZOV'S 75TH ANNIVERSARY

„Натюрморти със ...“ от Румен Балъзов

Елисавета Вълчинова-Чендова*

Резюме: Статията е посветена на 75-годишнината от рождението на композитора Румен Балъзов (1949 – 2019). Разгледаните шест камерни пиеси от неговите седем „натюрморта“ (създадени в периода 2009 – 2003) са творчески проект с интересни конкретни решения: „Натюрморт с клавиши“ за три пиана (12 ръце) и чембало *ad. lib.*, „Натюрморт с палки“ за секстет ударни и пиано, „Натюрморт в жълто“ за 2 тромпета, 2 валдохрни, 2 тромбона и туба и „Натюрморт с клапи“ за духов октет (две флейти, вкл. флейта пиколо; два обоя, два кларинета и два фагота), които са написани последователно през 1999; „Натюрморт със струни“ за 15 струнни и „Натюрморт с лъкове“ за струнен оркестър (2000). Седмият „Натюрморт с тонколони“ за лента (2003) е свързан и с интересите му към сферата на експерименталната електронна музика. Очертани са някои конкретни решения, които разкриват черти от композиторските му подходи в камерното творчество, най-вече по отношение на организацията на звуковия материал и играта с тембъра в ансамбловите съчетания; използваните композиционни техники, съчетаващи свободния сериализъм с алеаторика и други технологични похвати от XX век; музикалната образност. Композитор с постмодерна нагласа, Румен Балъзов експериментира и с неизчерпаемо творческо въображение и изобретателност реализира своите идеи и послания.

Ключови думи: Румен Балъзов, камерни инструментални ансамбли, „натюрморт“, композиционни техники, музикална образност

---

* Проф. д.изк. Елисавета Вълчинова-Чендова – Институт за изследване на изкуствата, Българска академия на науките; e-mail: eli_valchinova@abv.bg

Литература / Bibliography

Бальозов, Румен (2006). Композитор – тази излишна у нас професия. – В: *Култура*, № 24, 23.06.2006 [Balyozov, Rumen (2006). Kompozitor – тази izlishna u nas profesiya. – In: *Kultura*, № 24, 23.06.2006].

Бальозов, Румен (2007). Композирането – този невъзможен (у нас) бизнес. – В: *Култура*, № 10, 14.03.2007 [Balyozov, Rumen (2007). Kompoziraneeto – tozi nevazmozhen (u nas) biznes. – In: *Kultura*, № 10, 14.03.2007].

Бальозов, Румен (2009). Румен Бальозов. Творби за виолончело & пиано. Венцеслав Николов – виолончело, Радослав Николов – пиано. Буклет. Gega New, GD 349 [Balyozov, Rumen. Works for violoncello & piano. Ventseslav Nikolov – violonchello, Radoslav Nikolov – piano]. Booklet. Gega New, GD 349.

Бонева, Ния (2021). Техниката на колажа в клавирната пиеса на Румен Бальозов Moz-Art a la Schnittke. – В: *Studentum Opera Scripta*, 2021, № 3 [Boneva, Nia (2021). Tehnikata na kolazha v klavirnata piesa na Rumen Balyozov Moz-Art a la Schnittke. – In: *Studentum Opera Scripta*, 2021, № 3], <https://nma.bg/издания/studentum-opera-scripta/#1635950833302-e1da81fe-841b> (16.05.2025).

Вълчинова-Чендова, Елисавета (2004). Новата българска музика: модели и интерпретации. София: ИИЗК – БАН, 2004 [Valchinova-Chendova, Elisaveta (2004). Novata balgarska muzika: modeli i interpretatsii. Sofia: IAS – BAS, 2004].

Вълчинова-Чендова, Елисавета (2007). Симфоничният проект на композитора Румен Бальозов – като мълчание и реконтекстуализация. – В: *Изкуствоведски четения 2007*. София: ИИЗК – БАН, 2007, с. 382 – 387 [Valchinova-Chendova, Elisaveta (2007). Simfonichniyat projekt na kompozitora Rumen Balyozov – kato malchanie i rekontekstualizatsia. – In: *Art Readings 2007*. Sofia: IAS – BAN, 2007, s. 382 – 387].

Вълчинова-Чендова, Елисавета (2009). „Това, което е и го знам, че е, не ми е интересно“. Румен Бальозов в „годината на Бальозов“. – В: *Музикални хоризонти*, 2009, № 10, с. 27 – 29 [Valchinova-Chendova, Elisaveta (2009). „Tova, koeto e i go znam, che e, ne mi e interesno“. Rumen Balyozov v „godinata na Balyozov“. – In: *Musical Horizons*, 2009, № 10, s. 27 – 29].

---

²⁵ Вж. [Христозова / Hristosova, 2009].

Вълчинова-Чендова, Елисавета (2019). Концептът „нова звукова сетивност“ – творчески проекции: *Димитър Христов, Владимир Панчев, Георги Арнаудов*. София: ИИИЗк – БАН, 2019 [Valchinova-Chendova, Elisaveta (2019). Kontseptat „nova zvukova setivnost“ – tvorcheski proektsii: Dimiter Christoff, Vladimir Panchev, Gheorgi Arnaudov. Sofia: IAS – BAS, 2019].

Врангова-Петкова, Снежина (2022). Структурно-функционална многозначност. Музикалноаналитични подходи към период и прости типове форми. София: Марс 09, 2022 [Vrangova-Petkova, Snezhina (2022). Strukturno-funktsionalna mnogoznachnost. Muzikalnoanalitichni podhodi kam period i prosti tipove formi. Sofia: Mars 09, 2022].

Градев, Николай (2021). Ладът като музикалнотеоретична категория. – В: *Научни трудове на Русенски университет* – 2021. Том 60. Серия 6.3. Езикознание, литературознание и изкуствознание. Русе: Русенски университет „Ангел Кънчев“, 2021, с. 50 – 56 [Gradev, Nikolay. Mode as Category of Music Theory. – In: Proceedings of University of Ruse – 2021. Volume 60, Book 6.3. Linguistics, Literature and Art Science. Ruse: University of Ruse “Angel Kanchev”, 2021, p. 50 – 56].

Данова-Дамянова, Диана (2009). Musica Nova в българската музикална култура. София: ИИИЗк – БАН, 2009 [Danova-Damyanova, Diana (2009). Musica Nova v balgarskata muzikalna kultura. Sofia: IAS – BAS, 2009].

Илиева, Наталия (2000). Българската музика без nihilизъм. – В: *Култура*, № 17, 05.05.2000 [Ilieva, Natalia (2000). [Balgarskata muzika bez nihilizam. – In: Kultura, № 17, 05.05.2000].

Кръстева-Тийкър, Калина (2016). Някои проблеми във връзка със стила, формата и виолончеловата техника при интерпретацията на пиеси за виолончело – соло и пиеси за виолончело и пиано от български композитори: Марин Големинов, Петър Христосков, Емил Табаков, Румен Бальзов и Георги Арнаудов. Дисертация, ръкопис. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2016 [Krusteva-Theaker, Kalina (2016). Nyakoi problemi vav vrazka sas stila, formata i violonchelovata tehnik pri interpretatsiyata na piesi za violonchelo – solo i piesi za violonchelo i piano ot balgarski kompozitori: Marin Goleminov, Petar Hristoskov, Emil Tabakov, Rumen Balyozov i Georgi Arnaudov. Disertatsiya, rakopis. Sofia: NAM „Prof. Pancho Vladigerov“, 2016].

Николов, Венцеслав (2020). В памет на Румен Бальзов. – В: *Гласове*, 10.09.2020 [Nikolov, Ventseslav (2020). V pamet na Rumen Balyozov. – In: Glasove, 10.09.2020].

Христозова, Евгения (2009). Румен Бальзов на 60. Постмодерният ерудит. – В: *Култура*, № 33, 02.10.2009 [Hristozova, Evgenia (2009). Rumen Balyozov na 60. Postmoderniyat erudit. – Kultura, № 33, 02.10.2009].

Холопов, Юрий (2006). Введение в музыкальную форму. Москва: Московская гос. консерватория, имени П. И. Чайковского, 2006 [Kholopov, Yuri (2006). Vvedenie v muzykal'nuju formu. Moskva: Moskovskaja gos. konservatorija, imeni P. I. Chajkovskogo, 2006].

Gwizdalanka, Danuta, Krzysztof Meyer (2004). Lutosławski. Droga do mistrzostwa. Kraków: PWM Edition, 2004.